

REDACTIA

ADMINISTRATIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 an fl. 2.50; pe 1 luna fl. 1
Kris de Dumineca pe an fl. 2.
Intra Romania si strainatate:
pe an 40 franci.
Inscrisurile nu se inapoiata.

de 1/4 an fl. 2.50; pe 1 luna fl. 1
Atat abonamentele cat si inseritiunile sunt a se plati in avans.
Scrieri nerascutate nu se

TRIBUNA POPORULUI

In jurul unei brosiuri.

Bucuresti, 31 Martie n.

De cateva zile ear' se face sgomot, nu insa in jurul adevăratei chestiuni nationale, ci impregiurul brosiurii anonime, al carui cuprins fantastice si aberatiuni slujesc opozitiei junimisto-flevisito-conservatoare sa ridice contra actualului ministru acuza ca a „Ingenunchiat țeara“ si a „tratat neamul“.

D. Sturdza a cerut ca declaratiile obstrucționistilor sa se discute imediat.

Despre intreaga desbatere, ve pun la dispozitie urmatorul resumat.

Di Dim. Sturdza, ministru-president. Pentru prima oara o declaratie de obstrucționism se produce in parlamentul roman.

Mie sa-mi permiteti sa spun cateva cuvinte despre acuzarea care ni-se face.

Acela care a fost recunoscut ca falsificatorul actului adus in Parlament, acela este si autorul brosiurii anonime.

In nici o țeara din lume nu s'a intemplat ca asupra unei brosiuri anonime, care nu destăinueste nimic, care spune lucruri cutureate in parlamentul roman, sa se faca cap de acuzatie unui barbat care isi are trecutul sau onorabil in țeara aceasta si caruia nu i-se poate dovedi prin nimic ca a facut ceva dăunator țerei si neamului lui.

In nici o țeara din lume nu s'a intemplat ca membrii parlamentului sa caute sa destăinuieasca viața politica a statului lor prin brosiuri anonime scrise aiurea si stim bine de cine.

Continuand, dl ministru-presedinte zice, ca s'a cautat sa-l surprinda nepregătit pentru a i se putea apoi restălmăci sensul cu vintelor spuse.

Sustinandu-se ca guvernul national liberal a fost adus la putere prin strainatate, e a afirma ca in acele imprejurari țara se afla deja intr'o stare injosila. A sustine asa ceva e insa a da un blam țerei (aplaude), a nu cunoaste situatia efectivă a Regatului. Acuzatia, ast-fel cum se prezinta, se intorcede in contra partidului conservator. Acuzatia aceasta se produce pentru prima oara intr'o brosiura straina, care acum e luata de act autentic. E un testimoniu de paupertate ca nici unul dintre liberali, si dintre cei cari acum sunt in opozitie, sa nu-si fi dat seama la 1895 de conditiunile in cari a venit partidul liberal la putere.

Inainte cu cate va zile de venirea partidului liberal la putere, „Constitutionalul“ a mărturisit ca retragerea partidului conservator e impusa de consideratiuni de ordine morala. (Aplause vii.) După retragerea partidului conservator, „Timpul“ zicea ca criza era de ordine intimă a partidului conservator.

De ce nu s'a denuntat de atunci ca partidul liberal completează cu strainatatea? Toți cei leali recunosc insa ca acuzața ridicată e seacă și nefetemeșită.

Necesitatea vizitei împăratului Francisc Iosif la București nu se poate apoi explica cu necesitatea schimbării politice din țară. E a face politica de cafeana prin astfel de afirmări. Visita M. S. Împăratului Francisc Iosif era foarte naturală în urma vizitelor făcute de M. S. Regele la Portici-de-Fer. În loc a se explica visita Împăratului Austriei prin prestigiul Suveranului nostru în strainatate, se explică prin interpretări fantastice.

În ce privește decorarea dlui Ionescu, lucrul se explică pentru orice bărbat politic cu simț. Cu ocazia vizitelor Suveranilor, decorările se fac cu repeziune și după liste cari se prezintă de guvernele respective. Dacă învinuire se poate aduce, se poate aduce în acest caz numai dlui Emil Ghica, ministrul țării la Viena, care ar fi trebuit să facă atent pe guvernul român în această ocazie. (Aplause)

Trecând la școalele de la Brașov, arată că în broșură se găsește reproducă toate acuzațiile ridicate în interpetarile dezvoltate în Senat și Cameră.

Se știe că încă de la 1875 Corpurile legiuătoare au votat o rentă pentru școlile din Brașov.

La 1894, un deputat din Camera ungară a interpellat pe ministrul afacerilor străine ungar ca ce este cu subvenția dată de guvernul român școalelor din Ungaria. S'a răspuns în Camera ungară că o parte din subvenția înscrisă în bugetul Statului român merge în Transilvania și Ungaria.

În urma acestor declarațiuni, dl ministru-presedinte a vorbit la Orfeu și a arătat că din sumele destinate pentru școale s'a dat și anume pe soane și că nu trebuia acșă bani să fie întrebuințați la cumpărare de suflete.

Curând după venirea partidului liberal la putere, guvernul a fost instițiat că guvernul unguresc va închide școlile din Brașov dacă vor mai primi subvențiuni. Guvernul a explicat că banii se dedeau, nu ca o subvenție, ci ca o rentă datorată și a intervenit ca guvernul român să plătească această rentă pe cale legală. În aceste împrejurări a fost acuzat de opozitie. Nu putea ca prin plățirea sumelor să contribuie la închiderea școalelor și apoi să fie nevoie de lungi tratative. Pentru a se face efect cu aceste acuzațiuni s'a mers până a se aduce acte plătuite în Parlament (aplaude), conținând acuzațiuni plătuite azi prin broșură anonimă. Arată că a produs acte oficiale pentru a dovedi că actul produs în Parlament de d. Take Ionescu era o plătuire.

Dovedește apoi că broșura nu e scrisă de un om cunosător de treburile politice.

D. Sturdza termină zicend că s'a crezut dator a da toate aceste explicațiuni înainte d'a se deschide discuțiunea în privința acestei chestiuni. Și a făcut datoria către țară. Oamenii imparțiali și liberalii sinceri îl vor judeca. (Deputații aplaudă în picioare și fac ovațiuni dlui prim ministru).

Dl B Iepurescu, președinte. Mi aparține de a defini situațiunea creată de acest incident. Constat că toată lumea era informată, afară de mine. Declarațiunea dlui Marghiloman este anti-reglementară. Ea mă proclamă principiul că minoritatea are dreptul de a impune lege majorității.

Ea nu există pentru mine și nu o voi înregistra. (Aplause îndelungate. Sgomot pe băncile minorității.)

Dl C. Nacu, exprimă, în aplausele majorității, mulțumirile sale președintelui că a recunoscut că declarațiunea prezentată de dl Al. Marghiloman nu este un act destinat să rămână în arhivele Camerei. Declarațiunea dlui Marghiloman poate rămânea sub formă de moțiune, de petițiune sau de interpelețiune.

Dl președinte. Incidentul este închis.

Dl Al Djava a are cuvântul în chestie de regulament.

Dl Al. Djavara combate părerea dlui

Nacu și cere o desbatere largă într'o chestiune emina-pente politică, care pune în joc prestigiul și onoarea guvernului. Aceasta chiar pentru onoarea partidului liberal.

Cere să nu se închidă discuțiunea pentru a se face deplină lumina în chestie.

Dl Dim. Sturdza, ministru președinte, zice că trebuie să se stabilească lucrurile cum sunt. Membrii minorității au declarat că se pun în obstrucțiune, nu că voesc discuțiunea. Guvernul a crezut de datoria sa să se espere. Motivul acuzației e o broșură anonimă. Acuzația cum se prezintă în Parlament e relecată, căci nu se acuză cineva prin înscenari. Nu cere Parlamentului să închidă discuțiunea și crede că e bine să continue. Dl Marghiloman, înainte de toate, trebuie să știe că nu sunt cel din urmă venit în această țară. (Aplause vii). Mult va trece până când dl Marghiloman va ajunge la poziția mea.

Dl vice președinte Iepurescu zice că datoria d-sale e de a ține seamă de spiritul regulamentului. Întreabă Adunarea cum trebuie considerată declarațiunea în scris a dlui Marghiloman.

Dl P. S. Aurelian, în chestie de regulament, zice că declarațiunea dlui Marghiloman a devenit un act oficial asupra căruia s'a discutat.

Principele Sturdza e de părere ca declarațiunea de războiu a dlui Marghiloman să fie trecută în procesul-verbal pentru-ca să vadă dacă Camera ungară poate răsturna un guvern românesc și dacă obstrucționismul e un mijloc de luptă constituțional (aplaude, bravo). În ajunul perioadei electorale, alegătorii vor judeca.

Dl Marghiloman zice că indiferent e de ce soartă va avea declarațiunea d sale, odată ce asupra ei a vorbit dl ministru președinte. Zice că acțiunea minorității nu e în legătură cu broșura anonimă de care s'a vorbit, ci cu fapte petrecute. Lucru cert e că sub guvernul dlui D. Sturdza nu s'a plătit subvenția școalelor de dincolo. Nu trebuie și nu se poate să se creadă că influențe străine pot schimba guvernele în țara noastră. Dacă asemenea credințe au prins, faptul se dădoarește atitudinii dlui președinte al consiliului. Lupta minorității va dura până la doborârea ei sau retragerea guvernului.

Dl N. Fleva zice că declarațiunea de obstrucțiune e motivată de situația în care se află partidul național-liberal. E o declarațiune de războiu care va fi dus în toată țara.

Dl Take Ionescu zice că declarațiunea de obstrucțiune se va produce și în Senat și ea e îndreptată contra dlui președinte al consiliului. Vorbește apoi pe larg de chestia națională și acuză pe dl președinte al consiliului de desbinarea Românilor din Transilvania și de decorarea lui Ieszenszki.

Termină declarând că minoritatea va duce o luptă fără preget, o luptă de fiecare ceas.

Dl C. Nacu zice că de câteva ore un întreg partid și un întreg Parlament stau sub gravele acuzații aduse dela tribună. (Aplause puternice)

S'au ridicat acușări grave de la tribună contra unui prim-ministru susținut de majoritate. Când se ridică asemenea acușări, trebuie să vedem cine le face și ce reprezintă cel ce le face. (Aplause vii și puternice). Mare curaj trebuie să aibă d. Take Ionescu să vorbească în numele românismului și patriotismului, d-sa care afirmă că țara n'are trecut.

S'a cetit o declarațiune, în care se spune că guvernul e o atingere la demnitatea țării. Dacă e o chestie de trădare, de ce nu e curaj a se face o interpeleare, a se propune o moțiune? E un sistem de a se arunca calomni prin declarațiunea citită. Faceți declarațiune de luptă și vă mărginiți a o arunca pe birour.

Declarațiunea e adevărată placardă. Cum înțelege d. Fleva să lupte pentru libertățile publice, când voeste să se repete în Parlament scenele de obstrucționism din Parlamentul maghiar! (Aplause vii).

E de observat că nu s'a adus de conservatori până acum în Parlament chestia decorării lui Ieszenszki și tot pentru prima oară s'a afirmat în Parlament că nu împăratul Austro Ungariei, ci regele Ungariei a venit la București.

Partidul conservator voeste să inaugureze o nouă eră de luptă. Se va vedea unde vor ajunge.

S'a scris în ziare că d. Take Ionescu a propus cel puțin 12 ipoteze pentru a dovedi că n'a comis un fals (Aplause).

E însă fals intelectual și material. Inceputul acușării era că d. Sturdza s'a făcut denunțator ca prim-ministru. Acest fel de fals e intelectual, e o curată calomnie. Totdeauna s'a știut în Ungaria de subvenția dată școalelor. D. Marghiloman s'a închinat atât dată față de afirmările dlui ministru-presedinte, ear acum nu se mai închină. Acum d-sa zice că e de viață reauna citire a dlui Take Ionescu. D. Take Ionescu a arătat că nu sa dat renta sub guvernul actual, dar n'a arătat că nu s'a dat pentru a nu se închide școalele din Brașov. (Aplause) D. Take Ionescu a mai vorbit de oare-cari probe cari vor eși la iveală după moartea d-sale. D. Ionescu e tânăr și aceste dovezi vor întârzia mult. Se impune însă, față de cele spuse, întrebarea: Cine a adus la putere pe d. Sturdza? Ungurii sau d. Fleva? (Aplause vii). Partidul național-liberal n'a primit să fie adus de nimeni la putere și știe să guverneze în interesul țării (Aplause).

Toate cele avansate dela tribună s'a spus că nu constituie decât un început de luptă, și ca început de luptă, s'a ales o acușatie calomnioasă. S'a mai zis că nimeni în Parlamentul din Pesta n'a tăgăduit cele zise în broșură. Oare era să se ridice apărătorii guvernului român în Parlamentul din Pesta? (Aplause vii).

Ori ce s'ar fi propus jignitor în Parlamentul ungar pentru guvernul român trebuie considerat ca o calomnie.

(Terminând d. C. Nacu dă citire moțiunii pe care am publicat-o deja. Red.)

D. C. Nacu zice că consideră moțiunea ca motivată; propune trecerea în secți și facerea imediată a raportul și dacă apoi minoritatea va mai avea ceva de spus, să spună.

D. B. Iepurescu, vice președinte, zice că e de altă părere: conform regulamentului, dacă guvernul primește moțiunea, ea poate fi votată imediat.

Se începe apoi votarea moțiunii cu apel nominal și pe față și rezultatul votului este:

Table with 2 columns: Category and Count. Votați . . . . . 108, Pentru . . . . . 90, Contra . . . . . 18, Abțineri 1

Proclamarea rezultatului votului e primită cu aplause furtivoase și îndelung repetate.

Senatul, a votat Joi cu 67 voturi contra 8 următoarea moțiune de încredere în președintele consiliului dl D. Sturdza, propusă de dlui: general Budisțeanu, Perisțeanu-Buzău, Mărzescu, M. Schina, general Angheliescu, P. Poni și gen. Photino:

„Considerând că declarațiunea făcută de dl G. Gr. Cantacuzino contrar usurilor parlamentare și regulamentului Senatului, conține la adresa guvernului, și în special a președintelui consiliului de ministri, acușături nedemne și nefundate, pe temeiul unei brosiuri anonime;

„Senatul, Declarându-se și de astădată solidar cu toate actele guvernului și ale primului-ministru D. A. Sturdza;

„Considerând declarațiunea iscălită de dlui senatori: L. Catargiu, G. Gr. Cantacuzino, gen. Manu, P. P. Carp, T. Maiorescu, Panu, Teleman și Donici, ca extra-legală, și exprimând deplina sa încredere în șeful partidului național liberal și al guvernului, trec la ordinea zilei.

Au votat pentru:

I. P. S. S. Mitropolitul Primat; I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei; PP. SS. LL. Episcopii de Argeș, Buzău, Huși, Dunărei de jos și Râmnic; Angelescu George, general, Antonescu Anton, Atanasie Teodor, Becheanu R. Stancu, Beloescu Stroe, Boboceanu Dimitrie, Borș Ioan, Budișteanu Al. colonel; Carp Anton, Cassotti P., Celebidachi Nicolae, Ciornei Vasilie, Culcer D. dr.; Dumitrescu Procopie Ioan, Photino Andrei general; Fulger G., Ionescu Dumitriu, Ionescu Nicolau, Leonescu Emanoil, Lupescu George, Manoil George căpitan, Mănescu Nicolae Călăraș, Mărzescu George, Micescu Dimitrie, Nicolau Sache, Obedeau Vasilie colonel; Parpale Gheorghiu Ștefan, Pascal Aristid, Preietzeanu-Buzeu Ștefan, Petrescu Antache, Petrescu Petrică, Polizu Micșunești D., Poni Petre, Radovici Gheorge, Săndulescu-Nănoveanu I., Schina Michail, Simulescu G. Dimitrie, Șisman Ștefan general; Stătescu Eugeniu, Ștefănescu Grigorie, Ștefănescu Rose, Stoicescu I. G. dr., Tabacovici Christofor, Tiron Antohi, Treștiu N., locot colonel; Văsescu Gheorge, Vergati I. Eliodor, Vulturescu Gr., Gane Nicolae, Budișteanu Const., general; Crătunescu Nicolae, Orbescu Petre, Bucșănescu, dr.; Constantinescu C. Alexandru, Petrine Paul, dr.; Poroieneanu Constantin, Viișoreanu C. A., Catargi C. George, general; Cereșeanu Grigore, Negel Dimitrie colonel.

Au votat contra:

Brebețianu Ion, Cantacuzino Gr. G., Carp P. P., Donici Dimitrie, Maiorescu Titu, Manu George, general; Panu George, Telemann C.

Abținuți:

Băicoianu Al., Christopolu St. Vasilie, Costescu Comăneanu Const., Grădișteanu Petre, Sefendake Gheorge, D. A. Sturdza, Urechia A. Vasilie, Urseanu Valerian.

Presa maghiară despre moțiunea din Camera României.

Moțiunea de încredere votată de Camera României pentru a da o strălucită satisfacție d-lui Sturdza, presa maghiară o ia ca îndreptată nu numai contra opoziției române, ci și contra Ungurilor.

Astfel „Egyetértés“ (dela 31 Martie) scrie în primul său articol:

„Moțiunea aceasta deși în aparență este îndreptată împotriva conservatorilor, în realitate este însă demonstrativ antimaghiară; pentru-că se referă la declarațiunile făcute în Dieta ungară.

„Dacă îndigetăm asupra genezei acestei afaceri, se învederează că aderenții d-lui Sturdza s'au folosit în chip foarte inteligent de o bătănie mare ce a săvârșit în Dieta maghiară un deputat și cărei declarația împotriva a primului ministru Széll din punct de vedere al politicii externe îi dase o oare-care importanță. Prin declarația această a dat material partidului conservator din România să umfle chestia în favorul său și intru a ataca în parlament pe Sturdza. Atacul acesta a servit apoi ca prilej ca majoritatea să-i facă ovațiuni puternice lui Sturdza, care a și pășit energie contra Ungurilor, ceea-ce a scos în relief caracterul antimaghiar al demonstrațiunii.

Ziarul kossuthist atacă apoi vehement pe Széll, pentru-că a comis prosta să ia în serios pamfletul și să promită că va face anchetă.

„Dacă o făcea, în 24 ore putea să constate — scrie mai departe „E s“ — că pamfletul este o îngrămădeală de combinațiuni absurde și că la facerea lui nu s'au putut folosi acte oficiale. Prin aceasta și-ar fi putut corege declarația din Dieta și ar fi prevenit ca în România dintr-o broșură

proastă să se facă în contra nației maghiare capital mare.

„Budapesti Napló“ (nrul dela 31 Martie) începe primul articol astei:

„La București s'a înjurat azi bine nația maghiară, din cauza uneia dintre acele pamflete proaste și fără gust prin cari Bánffy pusese p'ai sei să-l laude până în slava cecului...

„Intre noi fie zis, dar așa simțim că broșura aceasta fatală până la oare-care grad asupra conștiinței noastre apăsătoare... Când s'a început discuția în parlamentul nostru, am spus ce cuprinde pamfletul: o grămadă de vorbe late ale unui sudal grețos, preluate cu aierul unui om care știe multe. Că va naște vifor, am spus o din nainte. Pentru-că fudulia se făcea în broșură într'un chip d'a dreptul primejdios pentru stat. Cuprindea insaniități cari inomis trebuiau să ducă țeara înaintea unei încurcături internaționale. Despre politica pacinică și simpatică triplei alianțe a cabinetului Sturdza, loial față de Austro-Ungaria, broșura spunea că aceasta e meritul lui Bánffy, care a aranjat lucrurile cu regele Carol aici, în Budapesta, ceea ce s'a manifestat și în chip vizibil prin decerarea lui Jeszenszky... Din parte-ne nici nu căutam ce este adevărat și ce e neadevăr în aea-tă povestire aventuriosă. Dacă e poveste, e născocirea unui tâmpit, predată în chip și mai prost. Ear dacă ar fi adevărat — ceea ce nu este de admis — ei bine atunci a fost perfidie ori lucru de prost gust să fie chestia adusă în public.

„Refusăm a crede că Bánffy să fi vorbit înaintea regelui Carol în chipul cum se laudă broșura. Dacă regelui Carol un prim ministru maghiar i-ar vorbi zicându-i, să-l îndure a-și cârmui țeara scumpă prin d' x ori y în cutare ori cutare direcțiune, apoi n'ar căpeta de cât un răspuns cam astfel: „Pardon, domnul meu, sfetnicii mei sunt la București, ear' nu în Budapesta“. Dar' să luăm ca adevărate lucrurile din broșură. În cazul acesta cu cât sunt mai adevărate, cu atât mai mult trebuia să tacă... Pentru-că pisica cu clapot nu prinde soareci. Dacă am câștigat România în chipul cum se povestește în broșură, apoi desvélirile aceste nu pot să aibă de cât un singur efect: de a instrăina România de către țeara noastră. Și fie că direcția politică a României este meritul lui Bánffy, fie că nu: conturbarea intenționată a relațiilor amicale dintre cele două state este, hotărât perfidie. Broșura aceasta a voit să provoace neînțelegeri între Ungaria și România, probabil cu specula, că lucrul acesta se va resimți asupra afacerilor ardelenesti, va îndemna la nouă acțiune pe agitatorii valachi, va aprinde aici din nou chestia națională și apoi se va putea arăta asupra urmărilor desastroase a căderii lui Bánffy, zicându se că eată: cât a plecat din cabinet acest bărbat cu brațe de fer și cel mai național în simțire, mișcarea națională care aproape se stinse sub cenușe, acum s'a aprins din nou.

„Noi, aici în Ungaria, nu ne-am lăsat să fim păcăliți. Dincolo, în România însă, oamenii sunt mai naivi. Trebuie să spunem însă că în naivitatea aceasta se amestecă și multă bătănie. Intre aplause furtivoase Camera României a primit azi moțiunea de încredere propusă de president, moțiune care pentru broșură învinuiește Țeara-Ugurească, ear' nu pe autor. Să ne însemnăm bine: nu pe autor, ci Ungaria!

Scrutiniile de ieri.

Ieri s'a ținut în Arad, Șiria și Lipova scrutiniile alegerilor pentru Sinodul bisericesc.

Alegerea din cercul Aradului își are antecedente ce încep de acum șase ani. Încă de atunci majoritatea alegătorilor alesese pe dnii R. Ciorogariu și Russu Șirianu. Neamurile au falsificat însă procese verbale și „sistemul“ a contri-

buit ca amicii nostri să nu capete mandat, ci fectorul protopopului a stat el, deși neverificat, trei ani în Sinod.

In sesiunea trecută apoi ear' s'a atacat mandatul dlui Ciorogariu, s'a rënduit anchetă și nou scrutinii.

După ce s'au nimicit tocmai atâtea procese verbale câte trebuiau nimicite ca majoritatea dlui Ciorogariu să fie dislocată, la noul scrutinii s'a proclamat ales dl Aurel Petrovici, avocat în Nădlac.

Lupta odată terminată, felicităm pe noul ales. Suntem siguri că numai înspre interesul bisericii va lucra.

Ce s'a petrecut la Lipova, cetitorii noștri vor afla din raportul special ce publicăm.

La Șiria a fost proclamat ales Russu Șirianu, care a întrunit trei pătrimi din voturile date, candidatul neamurilor rămânând astfel în minoritate disparentă.

Comisar al scrutinului a fost dl Ioan Bogdan, învățător-director în Șiria.

Hallo! nouă desvélire.

Organul officios „Aradi Közlöny“ e în poziție de a da următoarele informațiuni publicului maghiar!

„Lucian Bolcaș, studentul eliminat din Oradea-Mare, e în Arad. Domnul Marghiolan și Fleva l'au trimis ca să organizeze alianța Românilor conservatori de dincoace, și în Arad i-a succed prima oară a înființa acea alianță în a cărei frunte stau matadorii Vasile Mangra și Romul Ciorogariu. De aici se va începe dar' acțiunea alianței conservatoare românești îndreptată dincolo contra dlui Sturdza, ear' dincoace va pregăti terenul pentru alegerile parlamentare ungare ce vor urma, când Românii antisturdziști vor intra în activitate și de sine înțeles matadorii Mangra și Ciorogariu își vor pune candidatura“.

Și voind să fie de tot fidel, „Aradi Közlöny“ îl și descrie pe dl Bolcaș cu barbă ascuțită, și încungiurat cu multă atențiune de către conservatorii din Arad. Bine înțeles dl Bolcaș, acum câteva săptămâni când plecase la București, nici mustațe nu avea de tinăr ce e și acum l'au văzut cu barbă. Perchisiția ce i-s'a făcut redacției „Tribunei Poporului“ și redactorului Ioan Russu, zice importanta desvélire, e în legătură cu aceasta proaspătă conspirație a Românilor.

Atâta autenticitate are și această desvélire câtă are broșura cu intri-gile care a produs furtuna din parlamentul român. S'ar cuveal ca și pe tema asta să se însceneze un cancan parlamentar. Domnule Fleva, nu lăsa întru atâta treaba!

Puneți-vé numai la taifas cu intri-gilele ungurești, că vé faceți de risul lunei.

Revista externă.

Englitera și Franca în Africa.

Prin tratatul încheiat la 21 Martie, a ceste două puteri își împart sferile lor de posesiune și de influență în ținuturile enorme din răsăritul și centrul Africei până la e le din jurul obârșiei Nilului. Împărțea însă așa de frățeste e făcută, încât Englitera capătă în mod definitiv necontestat posesiuni numai acolo, unde ea este deja așa zicând stăpână, unde nu mai este de lipsă a se război cu populația căreia se aduce civilizația; pe când Franca dobândește dreptul a cuceii aproape numai acele posesiuni, care vor costa încă

multe jertfe până-ce va fi frântă împotriva locuitorilor lor. În schimb și pentru mângăere Englitera s'a mai îndurat generos a mai acorda Franței anumite drepturi de a face comerț în posesiunile e glezesti; se înțelege asigurându-și drepturi reciproci în posesiunile și sferle de puteri franceze.

Nu credem interesant a înșira numele ținuturilor, riurilor, munților, etc., la care se referă tratatul, asta o lăsam diligenței proprii a cetitorului, când vor eși mapele cele noue; destul atâta ca întinderea posesiunilor e mai mare decât fie a Marelui Britanii ori a Franței.

Cât despre opiniunea publică din cele două țeri privitor la foloasele tratatului, ce le aduce fiecareia, presa engleză își impune vedita rezervă, pentru a nu și arăta enorma satisfacție ce o resimte, cu scop de a nu deștepta, sau a nu mări în Franca, simțeminte de amărăală ori desamăgire. Presa franceză, convinsă, că nu s'a putut altfel, încă se bucură că s'a ajuns la o înțelegere și la delăturarea și rezolvirea căruia prin ultima ratio, știe foarte bine, că Franca pe departe nu e destoinică și n'ar putea cu siguranță aștepta la spriginul fie al „aliatilor“ sei, fie al nealiatilor. Ministrul de marină, însuși Lockroy, încă pe timpul conflictului privitor la Fașoda, a declarat de completă nesuficiență flota franceză față cu cea engleză.

Și încă o urmare amară a produs tratatului. Intre posesiunile căpătate de Franca este și acea necucerită încă de nimeni care se întinde în dosul Tripolisului, ținut la care rivnea de mult Italia, ba avea chiar promisiuni mai mult ori mai puțin sigure ori sincere din partea Engliterii, că o va ajuta să l dobândească, ori să-l cucerască Italia. Din cauza aceasta, unele foi italiene se plâng amar și învinuesc pe față Englitera, că printr'o astfel de împărțea ea a vrut să bage neînțelegere între Franca și Italia, pentru a și mări și mai mult hegemonia sa în Marea Mediterană.

Adunarea poporală din Lipova

Poporul nostru din Lipova amărit în sufletul său pentru răpirea celui mai frumos drept: dreptul de alegere în biserică, prin disolvarea fără cauză a sinodului parochial-electoral, săvârșită Dumineca trecută prin volnicia fără seamăn a protopopului-pășă Voicu Hamsca, s'a întrunit azi, Duminecă, la 2 ore în adunare de protestare, carea s'a ținut sub cerul liber în grădina „Bau“, fiind de față preste 250 alegători!

După-ce unul din convocatori arată scopul întrunirii, propune constituirea formală, în urma căreia să alege președinte învățătorul în pens. Ioan Tuduceșcu, ear' notar Dr. Alexandru Marta adv. Fărădelegile, abuserile scandaloase și purtarea nebisericească a protopopului au fost desvélite în fața poporului de către vorbitorii: Alexandru Muntean, preot în pens., Grigoriu Marienscu și Dr. Ioan Suciu, fiind des întreprinși de vii aprobări. După aceea presidentul propune, ear' adunarea primește cu mare însuflețire următoarea:

Moțiune.

Poporul român drept-credincios din Lipova, adunat în ziua de 20 Martie (2 Aprilie) 1899 în adunare publică spre a să consulta asupra espediențelor și măsurilor, prin cari să se delature și stărpească răul: abuserile de putere și oficu, fărădelegile criminale și exploatările nemiloase, ce să comit aproape zilnic în Lipova și protopopiat, — al căror imoralități un simțon trist este și criminala volnicie ce s'a comis în 14/26 Martie a. c. prin disolvarea sinodului parochial electoral din Lipova, după matură deliberare decide:

I

să se iasinue la sinodul eparhial protestat motivat în contra alegerii lui Octavian Puciți de deputat sinodal mirean al cercului

Lipovii, arătând presiunile, amenințările, abuzurile și falsificările de protocoale, cu ajutorul căror fapte s'a produs prezentarea numitului domn de deputat sinodal ales al poporului din acest cerc — și cerând anularea acestei alegeri falsificate și pedepsirea asupra a organelor, cari s'au încumetat la abuz în biserică.

II
A să face arătare disciplinară în contra protopopului Hamza pentru abuzul ce l'a comis prin obstrudarea s'a de prăgădinte al sinodului parohial electoral din Lipova, fost conchemat pe ziua de 14/26 Martie a. c., prin partarea s'a parțială și nevreținică în acel sinod și prin disolvarea fără drept și motiv a celui sinod electoral prin ce a împedecat valorarea alor mai multe sute de voturi în favorul candidatului poporului Dr. Ioan Suciu, avocat în Arad, — și a cere regularea acestui protopop fără seamă, volnicos și lipsit de încrederea poporului.

III
A se face remonstrație către ven. Consistor diocesan, arătându-i stările anormale și dăunose intereselor bisericii, cauzate prin aceea, că protopopul Voicu Hamza, totodată și paroh al Lipovei și inspector școlar, încapace a-și împlini și aceste funcțiuni după cum să recere — este admis a funcționa și ca „director executiv” al băncii „Lipovana” și a exploata în această calitate pe poporul încredințat îngrijirii sale *far' un mod demn numit de cămătar*, dar nepermis de morala biserezescă, —

și totodată a remonstra și în contra ad. miterii, că preoți și învățatori din cerc și din Lipova să fie suferiți și folosiți de agenți mijlocitori de împrumuturi pe seama poporului, luând și storcând dela poporenii lor pentru atari interveniri formale taxe 1—10 fl. și pretinzând zile de robota la lucru, prin ce apoi i-și cheltuesc mereu toată trecerea și autoritatea, devin urgișiți și despectați maintea poporului, iar prin aceasta se lătește întoarcerea și instrăinarea poporului de către biserică și școala noastră confesională

IV
Cu elab. rarea acestor arătări să conrede o comisie de 25 membri, precum urmează:
Preș. Ioan Tudurescu, Gligor Marienescu, Vasile Muntea, Ales. Muntean, Spora Vasilie, Todor Șoimoșan, Iumie Nicolae Nica Mircu, Constantin Popovici, Const. Ivtán, Paulcescu Const., Bichicean Nețu, Bichicean Tanasie, Iacob Ion, Crișan Tanasie, Flueraș Nicolae, Trifon Serpe, Vasile Balint, Ursulescu Petru, Ioan Flueraș, Giga Ștefăne cu, Giga Crișan, Andraș George, Ștefănoșcu Vasile, Nicolae Marcu, Iefta Crișan, Ioan Maier, David George, Emil Dogeé, Vasile Todorescu, Dr. Marta, notar.
Adunarea a decurs în cea mai exemplară ordine.

Cât despre scrutiniul condus de d. T. Ceonța, cel care în favorul neamurilor deschisese adevărată agentură de cortezire, rezultatul a fost 905 voturi pentru d. *Ot. Putici* și 423 dlui dr. *I. Suciu*. Dintre cele 905 lusa sunt falsificate tocmai 600. Autorii vor avea să facă cunoștința cu legea, ear' autorii morali își vor primi și ei pedeapsa.

NOUȚĂȚI

Arad, 3 Aprilie u. 1899

„Demnitatea națională”. Aceasta-i acuma tema pe care cei de la organul „autorizat” o tratează în stil nu se poate mai duios. Ear' „își bândă steagului” (înțînșt de Sturdza!) e frasa stereotipă a lungilor eremiade.
Să ne spună „directorul” (canonic în civil!) cum se face că la Senat adresa de încredere în patriotismul dlui Sturdza a votat-o în primul rând ambii metropoliți ai țării, octogenari amândoi, precum și cealalți episcopi toți: apoi bărbatul de stat Eugen Stătescu și naționalistul Perietzenu Bazău?... Sunt ceaștia mai puțin cuminiți și patrioți ca dlui Școarcescu, Fleva cri Ioan Grădiștean (nașul casei prezidențiale)?

Cine se aseamănă, se adună. Dintre ziarele maghiare, singură „*Alkotmány*” este care ia în serios și de bani buni tot ce se cuprinde în pamfletul anonim din care dl Fleva face cea mare în România. Pentru a aprecia scisele ziarului unguresc, trebuie să se știe că afacerile naționale române, deci și discuția asupra pamfletului, sunt operele lui *Kupár Rezső*, amicul de cruce și lege al lui Dedu. De aceea „directorul” Dedu și reproduce toate insaritățile scribului român de la gazeta ungurescă, ear' „*Epoca*” și „*Dreptatea*” ca mână o să reproduce, cu litere cât pământul, scrisese acestor mari bărbați de stat. . .

Maghiarizare cu sila. Vre-o 60 învățatori din comitatul Esztergom au fost siliți ca să și rezege numele străbun, ear' din Solnoc d'asemeni se vestește că preste 40 învățatori au înaintat rugarea pentru schimbarea numelui. În amândouă locurile maghiarizarea s'a făcut în urma siluirilor inspecțiilor școlari.

Medic român în Verșeț. Bravul medic român dl *Alexandru Codarcea* s'a stabilit în orașul Verșeț. Românii d'acolo, și peste tot Banatul a câștigat printr'insu' un bărbat de valoare pe toate terenele vieții publice.

Dl Dr. Al. Codarcea a luat în Verșeț conducerea unui institut de băi naturale (fără medicamente) printr'o specială tratare și massage, aplicate cu bun succes la toate morburile de nervi și abdominale, la morburile de piele, la afecțiuni catarrhalice de larynge și plămâni, la morburile reumatice și arthritice la Srophulosa, Rha-chitis, Diabetes, la morburile și debilitățile sale. Institutul se numește „institutul de băi naturale Riklibrunn”.
Dorim harnicului medic succes deplin și felicităm pe verșețeni că au câștigat un asemenea bărbat de valoare.

„Cordiana” institut de credit și de economie, societate pe acții în Föventea (Föfeld), u. p. Ujegyház, publică concurs până la finea lui Maiu a. c. pentru adfarea unui bun Comptabil, cu salariu anual de 500 fl. v. a. și cu perspectiva de avansare.

Se cere ca aspirantul să cunoască bine limbile română, maghiară și germană; să fi terminat școala comercială și să fi făcut practică la vre-o bancă din țeară. Se alătore și actul de botez și de bună purtare.

Direcțiunea.

Banca generală de asigurare mutuală „*Transilvania*” în Sibiu, asigurază pe lângă cele mai favorabile condițiuni. Facem apel la m. on. domni preoți și învățatori români, ca să ferească poporul de șarlatanii nebotezat, îndemându-l a se însinua cu asigurațiunile lor la banca de asigurare „*Transilvania*”, unica care lucrează în limba poporului român și este solidă, onorabilă și culantă în toată privința. Agen-tura principală „*Transilvania*” în Arad și Timișoara.

„Dunăreana” institut de economii și credit societate pe acții este numele unui nou institut de bani ce se va înființa în orașul Cubin situat de malul Dunării. Valoarea nomină a unei acții este 100 coroane din care sunt a se plăti 30% la subscriere. Prospekte se află la Lucian Școșan preot în Cubin (Temes Kubin) Fiind Cubinul un oraș comercial și cu multe autorități administrative și regesti, fără concurență, nu ne îndoim că Dunăreana va avea un viitor frumos. Capitaliștii și fruntașii nostri, cari doresc a-și plasa bine capitalele, eș grăbească a sprigini înființarea acestui insitut de bani.

Pungaș deținut. Ovreur Max Schwarz își făcea „operațiunile” financiare în Bihor și așa fel că îndemna oamenii ca să ridice împrumuturi ieftine dela banca „Jelzaleg Hitel intezet”. Suma cu care a înșelat pe

poporul credul trece preste 30.000 fl. Ovreur a fost prins în Oradia-mare.

Baronesa Hirsch marea sprijinitoare a tot ce e ovreiesc din lume, a răposat în vîrstă de 66 ani.
Dispozițiile testamentare, întreagă ovreimea le așteapta cu nerăbdare.
A lăsat în urmă-i sute de milioane.

Cas de moarte. Soția învățatorului gr.-or. Ioan Huiu din Siclău, *Elena Huiu n. Berbecuțiu* a răposat în Giula în vîrstă de 27 ani. Înormentarea a avut loc la 1 Aprilie. Fie-i memoria binecuvîntată!

Cina la cătane, precum mulți vor fi chiar știind este următoarea: de la 1 Ianuarie 1897 capătă soldatul, *de două ori pe săptămîni*, cină caldă, făcută din legume și așa zise conserve, precum: mazere, linte bob măcinat; pe urmă: orezi, griș, arpăcaș. De la 1 Ianuarie curent capătă cătanele de 5 ori pe săptămîna cină caldă, dar așa că pe lângă acele conserve se socoteste încă câte 1 crucer pentru fiecare om adaos la bunii menagiului, adec. prinzului. De la 1 Ianuarie 1900 earăși se va da câte un crucer, dar la cină.

Nonă derută. Fabrica pe acții din Bula-Pesta „*Maghiar Epület és Műszaktársaság*” și-a încheiat bilanțul cu peste 30.000 fl. deficit. Fabrica a fost ridicată de către reuniunea băncilor din Budapesta.

Vindecat printr'o sîrutare. În *Szabodka* s'a întîmplat următorul cas: Un slujbaș de cale ferată de acolo, respins fiind cu dragostea sa ce o arăta către o vîdava, și-a tăiat prostul vinele la mîni voind să moară. De cu vreme însă fu dus la spital, unde îl grijeau să-l scape. A treia sau patra zi femeia s'a îndurat și veni la spital să-i dea sîrutarea, după care atîta vreme de geama lăcomea. Omul s'a făcut îndată mai bine și după nu multă vreme eș din spital; ear' la urma urmelor s'au căsătorit și trăesc fericiți.

Promovare. Joi în 23 Martie la 1 și jum. ore a m la universitatea din Budapesta, s'a promovat la rangul de doctor în științele publice bravul și energicul tînăr român dl *N. Mănoiu*, cand. avocat în Brașov și proprietar în Bran.

Public foarte numeros a participat; tinerimea română universitară, în aula universității a felicitat pe dl Manoiu, cu strigătul „să trăiască!”, unde credeai că te afli la o universitate curat românească.

„Familia” cea mai bună foaie literară de dincoace, în Nrul seu de la 2 Apr. cu următoarele interesante lucrări: Ghemul vieții. — Legendă de V. A. Urechă. — Frumos lucește. — Poesie de Norian. — Oficioasa de Grigorie Măruntan. — Poesie, prosă, poesie de Vi-ni. — Aventurile lui Tartarin din Tarascon. — Trad. după Daudet pe Lia Măgura. — Fenomenele sugestibilității de Dr. Coriolan Nedelcu. Versuri poporane de Ștefan St. Tutescu. — Apelul societății pentru fond de teatru român. — Academiă română. — Noutăți. — Din lume. *Ilustrații*: Episcopul Ioan Popasu și „Lăsați copii să vină la mine”. Abonamentul costă 8 fl. la an.

Avis! Pentru ocuparea postului de notar cercual în comunele (de lângă Năsăud), *Răbrisoara*, *Răbra-mare* și se publică concurs cu termenul de 20 April. Venitul anual e de 1200—1400 fl. Fiind aceste comune curat românești, ar fi de dorit ca postul să fie ocupat de un notar român.

Din public.

Mulțumită publică! Neputînd a mulțumi în persoană tuturor cari din incidentul răposării preaiubitei noastre fice Felicia au grăbit a ne mîngăia și intru'câtva a ne alina durerile, venim pe această cale a ne alina durerile, venim pe această cale a ne exprima mulțumirile cele mai sincere.
Jelnicii părinți *Filip Vuia*, preot, și soția.

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.
Au apărut:

- Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări,
- Nr. 2. Iosif Balan, Iancu de Hunyad.
- Nr. 3—3. G. Coșbuc, Versuri și Proză.
- Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.
- Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,
- Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.
- Nr. 8—9. O. G. Lecea, Istoria Țiganilor.
- Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.
- Nr. 11—12. E. Hodoș, Căntece Bănățene.
- Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătănești, cu portr. lui T. Doda.
- Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave.
- Nr. 15—17. Ios. Balan, Numiri de localități.
- Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.
Nrele viitoare: Cercetări din Istoria Românilor bănățeni de P. Drăgălină.
- Partea I. Istoria Banatului Severin până la lupta dela Mohács.
- P. II. Severinul sub principiul Transilvaniei până la căderea sa în mîniile Turcilor (1655).
- P. III. Resboaiete între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului
- P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai tîrziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872).
- Parțile au să apară pe rînd. Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim. Volumele se plătesc numai după-ce au apărut. Direcția.
- „Revista ilustrată” în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:
După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Căntec. Poesie de G. Coșbuc. Ornatele (Odajdele) preoților idolatri. Tipuri de S. P. Simonu. Când te ved. Poesie de Nițu Din propria ei putere. Novela de G. Simu.

Invitare la abonament

Decshidem prin aceasta abonament pe Quart. II 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

- În Monarchie:
- Pe un an . . . . . fl. 10.—
- Pe 1/2 an . . . . . „ 5.—
- Pe 1/4 an . . . . . „ 2.50
- Pe o lună . . . . . „ 1.—

Pentru România și străinătate.

- Pe un an . . . . . franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA
pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, avînd o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaos poporol de 4 pagine.

Administrația
„TRIBUNA POPORULUI.”
Editor: Aurel Popovici-Barciana
Redactor responsabil: Ioan Russa Sîrbana

„CONCORDIA“

Institut de credit și de economii societate pe acții Uzdin-Ozora.

Incheierea compturilor

pe al V-lea an de gestiune.

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Concordia“ societate pe acții se invită prin aceasta conform §-lui 12 și eventual 22 al statutelor societății la a

V-a adunare generală ordinară

ce se va ținea în Uzdin-Ozora în 20 Aprilie st. n. 1899 la 9 oare a. m. în localitățile institutului.

OBIECTELE:

1. Raportul anual al direcțiunei.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Presentarea bilanțului făcut cu 31 Decembrie 1898 precum și propunerea direcțiunei și a comitetului de supraveghiere, referitoare la împărțirea venitului curat, darea absolutului pentru direcțiune și comiteș de supraveghiere.
4. Conform §-lui 31 al statutelor, alegerea a 3 membrii în direcțiune.
5. Statorirea definitivă a salariilor funcționarilor.
6. Alte eventuale propuneri.

Conform §-lui 16 sunt acțiile, cvitele interinale, și eventualele documente de plenipotență până inclusive 18 Aprilie st. n. a se presenta la cassa institutului.

Uzdin-Ozora, la 30 Martie 1889.

DIRECȚIUNEA

ACTIVE:		Contul Bilanțului		PASIVE:	
42	Cassa în număr	327 29	23	Capital de fondare	15.500
48	Cambii escomtate	35.276 74	19	Fondul de rezervă general	3.698 14
49	Cambii hipotecate	1.526	37	Fondul pentru dubioase	303 55
23	Capital neincurs	482 17	31	Fondul censorilor	196 14
6	Mobilier	112 11	41	Depuneri spre fructificare	336 27
	10% amortisare	11 21		Cambii reesoptate	16.060 50
	Interese de escomt anticipate	137 93	30	Dividende neridicate	110 39
	Diverse conturi debitoare	588 55	39	Diverse conturi creditoare	28 27
				Interese transitoare	388 69
				Profit transpus din 1897	113 76
				Profit din 1898	1713 90
					1.827 66
					38.449 61
					38.449 61

ESITE:		Contul venitelor și al sarcinilor.		INTRATE	
38	Int. la dep. ridicate și capitalisate	54 90	40	Interese de escompt și hipotecate	3.138 31
25	Salare	901 62	24	Interese de întârziere	86 80
14	Contribuțiune erarială și comunală	584 25	33	Provisiune	1.190 63
	Interese de reescompt	908 07		Venit transpus din 1897	113 76
26	Chirie	129 97			
4	Tipărituri	32 09			
7	Competință de timbru	8 93			
6	Spese de cancelarie	70 80			
	10% amortisare din mobilier	11 21			
	Profit curat	1.827 66			
		4.529 50			
					4.529 50

Uzdin-Ozora, 31 Decembrie 1898.

O. Conopan m. p. director executiv.

I. Spariosu m. p. comptabil

Direcțiunea

P. Tisu m. p. M. Bălan m. p. A. Giura m. p. P. Spariosu m. p. P. Miclea m. p. P. Zaran m. p. P. Giura m. p. cassar.

Conturile prezente confruntându-se cu registrele principale și auxiliare s'au aflat exacte.

Comitetul de supraveghiere.

307 1-1

Ballan Sandor m. p. Spariosu Iovan m. p. Danilă Fizeșan m. p. Petru Dincea m. p.